

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

NrulŪ 12. SIBIIŪ, 15 DECEMBRE 1892. AnulŪ XXIII.

APELE NÓSTRE.

*Disertațiune de Silvestru MoldovanŪ, ținută în ședința I-a a
„Asociațiunei transilvane“ la 15/27 AugustŪ a. c. în SibiiŪ.*

(Urmare și fine).

Pe StreiŪ în josŪ se află CălanulŪ, cu isvóre minerale calde. Aceste aŪ fostŪ cunoscute și RomanilorŪ și erau numite „Ad Aquas“. Ei aŪ scobitŪ aici într'o stâncă unŪ basiniŪ ovalŪ, în forma unei lingure, cu păreți cam de 18 urme de afundŪ, unde aŪ întocmitŪ scalde; acéstă scobitură în stâncă se vede și până ađi, ear tradiția ne spune, că arŪ fi fostŪ scobită de o fată de uriașŪ, într'o singură đi, aducându-o în legătură cu cetatea DeveŪ și a Uroiului.

Se spune, că în alvia Streiului și-arŪ fi ascunsŪ DecebalŪ comorile, într'o grópă cu boltitură, preste care a lăsatŪ sē curgă apa, nesciindŪ nime despre acestŪ lucru, decâtŪ unŪ omŪ fidelŪ alŪ seu cu numele Bicolus sēŪ Bicilis, dela care și-arŪ avé numele și turnulŪ de pe Orlea. Se spune apoi, că după-ce DecebalŪ a fostŪ învinsŪ și s'a sinucisŪ, BicolŪ arŪ fi tradatŪ lui TraianŪ secretulŪ și astfelŪ comorile arŪ fi fostŪ scóse din Streiu. ÎncătŪ este acestŪ lucru adevăratŪ, nu se póte sci, dar este faptŪ cunoscutŪ, că pe timpulŪ lui Martinuzzi, la Sânta-Măria de Pétră, dela Călan preste Streiu, unŪ pescarŪ românŪ a datŪ pe țermulŪ Streiului subt unŪ arbore resturnatŪ din rădăcină de o boltitură, și în ea de o mare mulțime de galbină, cu numele regelui Lysimach și alŪ

oraşului Cozon, din Thracia. Póte să fi fostú acesti galbeni unú restú din comorile ascunse ale lui Decebalú.

Acum să trecemú la valea Oltului, care dimpreună cu ríurile sale laterale percurge partea resăriténă şi sudică a Transilvaniei, şi udă cele mai de frunte platourí şi şesurí ale nóstre, carí aşedate unulú totú mai josú după altulú suntu ca şi nisce terase pentru alvia sa. Împregiurimile isvorului seu suntu încungiurate de piscurí înalte, carí se înşiră dela nord spre sud pe ţermulú seu stângú. De pe ele ni se deschide o privire largă şi frumósă asupra şiruriloró şi piscuriloró de munte din giurú până la Ciachláu în Moldova, până la Călimanú şi în vestú până la Arghita, precum şi asupra platoulú Ciuc, până la muntele Búdös. La pólele piscului Egyeskö se află aşedate lângă Oltú într'o situaţiune romantică minele dela Bălan, singurele mine de aramă din Transilvania, la carí însé acum producăiunea este mai restrinsă, de cum era mai nainte. Dela Bălanú în josú valea Oltului, mărginită de cóste păduróse, continuă a fi romantică, până pe la Ciuc-Sânt-Domokos, unde Oltulú ese dintre dealurí şi întră pe platoulú Ciucului.

Acestú platou mărginitú de munţii Ciucului şi spre vestú de Arghita, privitú de pe înălţimile dimpregiurú, este de tótă frumşeţa, cu satele sale dese şi printre ele cu Oltulú, ce-lú percurge dela nordú spre sud. Elú, împărţitú în 2 basenurí prin ramurile munţiloró, ce se apropie la Zsögöd cătră olaltă, este valea cea mai nalt aşezată a Oltului. La marginea lui sudică se află renumita scaldă Tuşnadulú, cu posiţiune de munte admirabilă. Ea este aşezată la pólele muntelú Usonál, lângă o grupă de stâncă romantică şi încungiurată de pădurí uriaşe de bradú, ear dincolo de Oltú pe ţermulú dreptú se întindú ramurile muntelú Mitács, acoperite cu pădure de stejărú. Printre aceşti doi munţi curge Oltulú de vale, întrândú în prima sa strimtóre, prin care elú străbate cu repeđiciunea unuí ríu de munte, în şesulú Treiscauneloró şi în Ţera Bârsei, care este a dóua vale a Oltului, mai în josú situată decâtú podeiulú Ciucului. În strimtórea acésta împodobită ici colea

cu stânci de forme pitoresci se află scaldele dela Malnaș, într' o poziție plăcută. În stânga se înalță muntele Budocului cu privire frumoasă asupra șesului Treiscaunelor.

Eșindū Oltulū dintre munți, udă marginea nordvestică a Treiscaunelorū și marginea nordică a Țerei Bârsei și într'unū mare semicercū încungiură pe la sud munții Baraoaltulū. Aici, de pe malurile Oltulū, ni-se înfățișeză spre sud și vestū una dintre cele mai frumoșe și încântătoare panorame.

La picioarele nōstre se întinde frumosulū șesū alū țerei Bârsei, cu liveđi și arături, brezdate de riulete și păraie, și cu sate dese, cu deosebire pe margini, ear în fundū spre România se înalță maiestaticū munții Buzeului și ai Bârsei și spre vest munții Perșauilorū, dând regiunei o înfățișare de totū romantică. Din unele puncte, așezate mai spre sud, precum dela Arpătac seū de pe dealulū S.-Petruului, în timpū seninū putem distinge singuraticele piscuri din acēstă corōnă de munți, precum în vest muchea lată și întunecată a Măguri-Codlei, apoi Peatra-Craiuului, Buceci, Cristianul, Ciucașul ș. a., precum și pasurile ce se afundă prin acești munți; cu ochi ageri putem distinge dealul cetățuiei Brașovului și Tēmpa, cari sūnt cele mai înaintate promontorii ale munților în șesū.

Pe țermulū stângū alū Oltulū este aședată Feldiōra, unde pe o colină se vedū ruinele pitoresci ale unei cetăți a cavalerilorū germani, cari aū stăpānitū odiniōră Țera Bârsei. Aci se alătură Oltulū și calea ferată, carea vine dinspre Predealū și însoțesce riuulū în cursul seu spre nordū, și apoi spre vest prin strimțōrea dela Racoșū, în care întră Oltulū pe la satulū Augustin.

În apropierea Augustinului se varsă în Olt riuulețul Vargyas, cu isvorulū în Arghita. Valea lui este mărginită de munți înalți, stâncōși și acoperiți de brađi, fiind cu deosebire până pe la satulū Vargyas romantică și de o sēlbătăcie marcantă. În valea lui în hotarulū satulū Homorod-Almās se află peștera de asemenea numire, care este cea mai mare peșteră din Ardealū și pe timpulū năvălirei Tătarilorū și Turcilorū a servitū adeseori de asilū locuitorilorū din împregiurime.

Strimtórea Oltului dela Racoşu, pe lângă frumseţa sa romantică, este interesantă şi din punctu de vedere geologică. Ea este a dóua strimtóre a Oltului, prin care acestu riu pătrunde în a treia sa vale, în „Téra Oltului“. Pe ţermiî rîului se înalţă în acéstă strimtóre de ambele laturî stâncî preţipişe şi piscurî, carî ne atragû atenţiunea.

De amintitû este cu deosebire pisculû Tepei, de lângă Racoşu, de pe vârfulû căruia avemû o privire fărmeacătoare asupra împregiurimei, şi cu deosebire asupra vălei Oltului.

Dela Racoşu în josû valea Oltului se lărgesce, şi ochiului uimit i se presintă o nouă panoramă, care cu câtû înaintămû la vale, cu atâtû devine mai măreţă, mai impunătoare. Suntemû aici în vestita „Téra Oltului“, în patria figureî legendare a lui Radu-Negru Voevod. Oltulû ia o direcţiune mai mult vestică, şi paralelû cu elû, în depărtare de 3—4 mile, se întindû munţiî uriaşi ai Făgăraşului în lungime de vre-o 70 km. Pe ţermulû dreptû alû rîului se estinde unû ţinutû delurosû, care se începe immediatû de lângă Oltû. Spre sudû se întinde şesulû cu sate dese şi udatû de o mare mulţime de rîuleţe, ce curgû aprópe paralelû spre Olt, ear dincolo de şesû se înalţă maiesticû munţiî în tótă grandiositatea lorû, acoperiţi cu stejari, mai în susû cu brădetû şi arêtându-ne ici colo şi vêrfuri góle, pleşuve, unde se adăpostescû ciutele de munte fricóse. Acestû tablou generalû alû regiunei ne presintă pas de pas variaţiuni, dupăcum, mergêndû pe Oltû în josû, ne ajungû în cerculû vederei unulû după altulû piscurile şi grupele dela ost spre vest, precum vârfulû Urlii, Viştea mare, Ucea-Mare, Podragû, Vêrtop, Vêrtopel, Butean, Negoiu, Surulû ş. a. cu grupele lorû, tóte grandióse şi impunătoare. Acésta din causă că acestî munţi în deosebire de alţi munţi ai noştri, se rădică repentin din şesû, aşa că predealurile abia se află în depărtare de 10—15 km. dela cóma lorû şi de piscurî, carî se înalţă la 1850—2000 metri preste valea Oltului şi la 2300—2500 metri preste nivoul mării; o însuşire particulară, care în o astfelû de estensiune chiar şi în Alpî este o raritate.

Pe malul Oltului este aşezat Făgăraşul, cu cetate veche şi cu un pod vestit, pe unde se află o trecătoare însemnată preste Olt; o altă trecătoare este pe la Voila, care împreună pasul Bréza cu Cincul. Mai în jos pe Olt se află aşezat Avrighul, unde dórme somnul vecinic marele dascál al poporului românesc George Lazaru.

Din sus de Avrigu Oltul se îndreptă spre sud. Şesul este mărginit aici de înălţimile dela Brad, de pe cari ni se deschide o privire frumoasă asupra şesului şi asupra munţilor Ţerei Oltului, pe cari îi vedem în profil, apoi spre vest avem o nouă panoramă, plăcutul şes al râului Cibin, care se varsă în Olt la Tălmăciu; lângă satul acesta, pe vârful unui deal conic, se află pitorescile ruine ale cetăţii „Landskron“, dela care apoi spre sudvest se înalţă piscurile puternice ale munţilor Cibinului.

Înainte de a urmări mai departe cursul Oltului, se cercetăm puţin valea Cibinului. În munţii de asemenea numire, la pótele Cindrelului, în două văi romantice, se află ascunse ca nisce mărgăritare, două lacuri cristaline: Iezerul-Mare şi Mic; din ele isvoresc Riul-Mare şi Riul-Mic, cari împreunându-se din sus de Gurariului, formeză Cibinul, avându partii pitoresci pe văile lor. Astfel se află pe Riul-Mare o interesantă strimtoare, cu numele „la Pórtă“, unde alvia riului este strimtorată de stânci şi apa curge ca prin o pórtă cu zuzet printre bolovaní, ear mai în jos ni se presintă o frumoasă cascada a râului, de vre-o 12 m. de înaltă, care cu stâncile din apropiere şi cu împregiurimea păduróasă şi sêlbatică formeză un tablou romantic. Cibinul eşind între munţi udă micul, dar plăcutul şes de asemenea numire şi din jos de Sibiiu, în semicerc, se îndreptă spre Olt. Din colţul acestui semicerc, de pe dealurile Gusteriţei, avem o privire romantică asupra şesului şi munţilor Cibinului. De aici în jos ochiul se delecteză în frumoşele peisagiuri de munte, ce le vedem spre sud, ear privirea cea mai încântătoare ni se ofere la gura Cibinului, de pe dealul, cu

ruinele cetății Landskron. La picioarele noastre spre nord se estinde frumosul șes al Cibinului, spre vestă privirea ne pătrunde în valea romantică a Sadului și mai departe asupra munților Cibinului, spre ostă se înalță Surulă, Scara, Negoifulă din munții Făgărașului, ear spre sud vedemă pasulă Turnulă-Roșu, cum se afundă între munți, ca o uriașă cărare și la gura sa așezatū satulă Boița.

Pasulă Turnulă-Roșu este ultima strimțore a Oltulă, dar cea mai lungă și mai mărță, decâtă tôte cele de mai nainte. Prin elă Oltulă străbate pe șesulă României, care este valea sa cea mai adencă. Elă este unulă dintre cele mai frumoșe pasură ale noastre, în care pe lângă peisagiurile pitorescă ale naturei, aflămă și urme înteressante și reminiscențe istorice din trecutū. Munții pe aici se apropiă de olaltă așa, că în cele mai multe locură numai pentru alvia riulă se află spațiu și pentru șosea, care încă este adese tăiată în stâncă; astfelă curge Oltulă printre stâncă puternice și acoperite cu pădură, formândū multe și mari cotitură și oferindu-ne preste totū loculă cele mai frumoșe tabloură de regiune muntosă. Adese ne vine a crede, că valea se închide înaintea noastră, când eată Oltulă formeză o nouă cotitură, și unū nou tablou romanticū se deschide ochiulă uimitū. Ruine de turnură, cetăți și alte remășițe de zidiri vechi împodobescū în multe locură pasulă. Astfelă este „Turnulă-Roșu“ lângă Boița, dela elă își are pasulă numirea, despre care tradiția ne spune, că a fostū coloratū roșu cu sânge turcescū. Ceva mai în josū se află unū altū turnū rotundū în ruine și restulă unū zidū, apoi la gura riulețulă Lotru se vedū pe unū dealū ruinele cetății Lotru. Ruinele acestea, deși tăcute, se parū a ne spune, că odinioră pe aici s'au întemplatū lupte crâncene, când apa Oltulă curgea adesea colorată de sânge omenescū. Prin pasulă acesta s'au făcutū adese năvăliri în Ardealū din șesulă Dunărei. Așa se crede, că o parte din oștile lui Traianū pe aici au străbătutū în inima Daciei, ear Turcii au năvălitū în Ardealū pe aici în mai multe rânduri. Romanii după ocu-

parea Daciei aŭ construită prin pasă o șosea: în secolii trecuți numai călare s'eu pedestru se putea trece prin elă, până ce s'a făcută sub Carolă VI șoséua bună de ađi, în parte pe ruinele șoselei romane.

Oltulă în diferite timpuri a fostă navigată. Mai însemnată a fostă navigațiunea pe elă în secolulă trecută, când sub domnia lui Iosifă II. Austria avea răsboiă cu Turciă. Atunci administrațiã militară austriacă espeda pe năi proviantă pentru ună corpă de armată, ce se afla în Muntenia.

În timpulă nostru se discută din nou cestiunea de a se face navigațiune pe Oltă, dela Făgărașă în josă *).

Oltulă după-ce ese din secuime, curge prin ținuturi românesce. Pe țermii lui trăiescă miă de Români, și pentru aceea elă este ună riu iubită la poporulă nostru. Elă a numită cu numele acestui riu ună frumosă ținută românescă, „Țéra Oltului“, și apoi vedemă că îlă amestecă cu dragă în cântecele sale, cântândă:

Oltule, Oltuțule,
Ce curgi așa turbure . . .

și

Oltule, apă seracă,
Lasă voiniciă să trecă etc.,

Ținuturile nordice și nord-vestice ale Transilvanieiă sântă udate în parte mare de două riuuri cu același nume, și adecă de Someșulă-mare și Someșulă-mică și de afluențiă loră. Văile acestoră riuuri însă nu ne oferă acea bogăție de peisagiuri pitoresce și romantice, ce le aflămă pe malurile, în parte mare muntose, ale Murășului și Oltului. Causa este, că ramii muntiloră dela răsărită și apusă, în cari se află isvórele loră, spre nordă-vestulă țerei se prefacă în dealuri, și astfelă regiuni romantice alpine nu se află decâtă pe văile loră superioare, relativă scurte.

Timpulă însă nu-mă permite, ca să facă o descriere mai specială a acestora. Astfelă ară fi de descrisă între altele ținu-

*) A se vedé „Transilvania“ Nr. 6 și 7 a. c.

tulă Rodnei-vechi, cu Valea Băilor și Valea Vinului cu partii romantice, și piscul Găroniș cu privire frumoasă, apoi valea romantică a râulețului Ilva, privirea pe valea Bârgaielor de pe dealul Ștrambu ș. a. În ținutul văilor Someșului-Cald și Someșului-Rece, ținut stâncos, sălbatic, cu climă aspră, cu cascade și cu multe bifurcații sevă „apa-cumpănă“ ale paralelor și râulețelor, ară fi de amintit privirea frumoasă de pe Vêrful-Vêrfului și cu deosebire panorama largă și încântătoare, ce ni se presintă de pe podeiul „la Fântânele“, cuprindendă ună cercă largă din această parte a țerei; apoi partia de stânci prăpăstioase și aproape nestrăbătută de pe Someșul-cald din susă de satul Lăpiștea ș. a.

Amintind acestea, să tragem la râurile dela marginile Transilvaniei, cari deși cursul loră nu ține multă pe teritoriul, nostru, totuși fiind-că ele străbată în țerile vecine printre munți, prin pasuri, văile loră sântă pline de frumseți romantice. Astfelă este la vest Bistra, care ese prin pasul Pôrta de feră, pe unde a intrată odinioră divulă Traiană în valea Hațegului, înaintândă spre Sarmizegetusa și unde a raportată Ioană Huniade o victorie strălucită asupra Turciloră în 1441. Spre nord dela Murășă curge în Ungaria Crișul-Albă, în valea căruia se află mine bogate de aură și argintă, ear la Țebea lângă Baia de Crișă dôrme somnulă vecinică neuitatălă prefectă Avramă Iancu.

Pentru comunicație este însemnată valea Crișului repede. Elă, după ce curge prin ună ținută delurosă întră printre munți, prin cari străbate în Ungaria. La Bologna să varsă în elă valea Secuieului; aici, pe țermulă stângă într'o pozițiune pitorescă pe o stâncă se află ruinele unei cetăți, care odinioră era o cetate de graniță a țerei, ear în fața loră să vedă resturile unui castelă romană, și printre aceste două remășițe de vechi alcătuiră, curge valea Secuieului spre Crișă. De aici în josă valea Crișului devine romantică; la fiă-care încovăetură a râului ni-se înfățișeză o nouă partie de munte cu stânci și coste de munți păduröse, ear spre sud-vest se vede

grupa colosului de munte Vlădeșa, întunecată de uriașele păduri, ce-î acoper còstele. Crișulă-Repede, după-ce mai ia la sine valea Drăganului, din josă de Ciuciac părăsesce Transilvania, avëndă multe partiă romantice pe țermii sei până în spre Orade. Din pădurile Vlădesei se transportă pe ană, pe Crișă în josă multe miă de bucăți de lemne pentru edificii. Acestă munte se înalță între rîurile Secuieului și Drăgană, două rîuri de munte cu văi selbatiche, cu multe poziții romantice. Cu deosebire este selbatică valea Drăganului, pe care în susă se află ună drumă primitivă, pe laturea vestică a Vlădesei. În valea Secuieului la Răchițelă aflămă o frumósă cascadă, ear mai în josă în drépta se înalță pisculă Bogdană, de pe vêrfulă căruia avemă o privire frumósă spre Huiedină, asupra ținutului Calatei.

Pasulă Crișului-Repede în timpurile vechi n'a fostă servită de cale de comunicație; comunicația se făcea preste Meseș. Așa se crede, că celă dintăiă, care a intrată pe calea Crișului-Repede cu óstea în Ardeală, a fostă regele Mateiă Corvinulă. Comunicația însă era grea, până ce s'a făcută prin elă în secululă nostru o șosea regulată. În timpulă mai nou s'a construită pe Crișă în josă și cale ferate, care în mai multe locuri trece prin tunele, ear în alte locuri a trebuită scutită cu ziduire și implături de pétra contra valuriloră răpitóre ale rîului caprițiosă.

La marginile răsăritene cincă riulețe mai mari de ale nóstre curgă printre munți în Moldova.

Astfelă este Bistricióra, care curge prin pasulă Tulgheș, Trotușulă prin pasulă Ghimeș și rîulă Bicar, Uz, și Oituz, cară străbată prin pasurile de asemenea numire.

Celă mai interesantă între ele este valea și pasulă Oituzului, cu privire la varietatea frumșetiloră naturei, ce ni se înfățișeză aici. Oituzulă curge întâiă spre nordă, apoi spre nord-ost, de unde în josă îlă însoțesce și soséua, ce este construită prin pasă.

Ea vine din Treiscaune, dela Brețcu și se înalță în mari serpentine; la a treia serpentină avem o privire de totu frumósă înderéptu, asupra părții nord-ostice a șesului Treiscaunelor. Apoi de pe punctulú celú mai înaltú alú eí ni se înfățișeză unú altú tablou încântătorú. Josú la pólele dealului în o afunđime de vre-o 200 m. curge Oituzulú, și privirea ne petrunde în valea lui romantică și asupra piscurilorú, ce o încadréză. De aici șoséua se cobóră în 14 serpentine minunate în valea ríului, pe care'lú însoțesce până la graniță, când pe țermulú dreptú, când pe celú stângú. Ea este construită cu mare măestrie; în multe locuri e tăiată în stâncă și scutită cu ziduri și proptele de derimarea păreților de stâncă, ear de altă parte e întărită cu iezături de petró contra valurilorú răpitoare ale Oituzulú; podurile cele mai multe suntu aședate pe margini de stâncă. Regiunea este admirabilă: munți înalți, acoperiți cu stejari și brădetú, printre cari șerpuieste ríulú și șoséua, presentându-ne pasú de pasú tablouri romantice variate. Pe cóstele dealului Rakottyás zărímú nisce ruine pitoresci și urme de vechi întărituri, ear mai în josú unde pasulú e mai strimtu, părélú Kalászló, aruncându-se în alvia Oituzulú preste unú părete de stâncă prețipișú, forméză o frumósă cascadă, de mai mulți metri de înaltă. Oituzulú părăsesce Ardealulú la Poiana-Sărată, unde se află sărării și mai în josú isvóre de păcură. Valea și pasulú Oituzulú au fostú frecventate din timpurile vechi. Pe aici au intratú adesea în Ardealú órde barbare dela răsăritú, precum o parte a Tătarilorú în 1241, apoi cete turcesci în mai multe rënduri. În timpurile acele comunicația era grea, nefiindú șosea prin pas; ea a fostú construită pe Oituz în josú abia în anii 1854—56. Înainte de acești ani valea și pasulú ni se presinta în totă sêlbătăcia sa naturală. Eată cum îlú descrie unú călătorú, care l'a cercetatú înainte de acei ani: „Calea, đice elú, nu mai este cale, ci o crestătură nesfârșită de bolovaní, totulú acoperitú de brădetú, până la marginea cărărei; numai arborii văruiți ne arată direcțiunea călei prin tufișulú stufosú; ici

colo prin poiene se zărește câte o colibă pecurărescă cu o capiță de fînă lângă ea, apoi pe valea adâncă, care și ȕiua e întunecósă, vedemă pe cutare stâncă o cruce de lemnă, plină de inscripțiunii cu litere cirile. În loculă acela a fostă ucisă odinióră ună boieră avută de cătră hoți, și crucea a fostă pusă acolo spre aducerea aminte de acestă evenimentă“ etc. Era timpulă acela, când drumulă de 24 km. dela Brețcu până la Poiana Sărată abia se putea percurge în 2—3 ȕile; ear când riulă esunda, nu putea omulă trece prin pasă. Acum ne sântă destulă 2—3 óre, ca să sosimă dela Brețcu la granița țerei.

Altă rîu, în colțulă sudostică ală Transilvaniei, este Buzelulă. Elă se îndreptă întâiă spre lăuntrulă țerei, dar la Intorsura Buzelulă, își schimbă direcțiunea spre sud, trecendă astfelă în România. Cursulă lui deci în Ardeală are forma unui V. întorsă cu unghiulă ascuțită spre internulă țerei și formandă într'adeveră două pasuri: unulă dela Intorsura Buzelulă în susă și celalaltă dela acestă sată în josă. Celă dintăiu a servită și servece de cale principală de comunicațiune; pe aici aă năvălită adeseori Turciă la noi în țeră, despre ce ne amintescă multele rămășițe de întărituri, locuri de tabere turcesci etc., ce le găsimă pe valea lui. Aici se află din josă de isvoră vama pasului, cu împregiurime încântătoare, ear în apropiere, în o mică vale laterală, ună frumosă isvoră încrustătoră, cu cascade, numită „Urlătórea“. Apa formeză cascade mai mică și mai mari, preste mai multe terase și resfirate printre stâncile, formate de sedimentele văróse ale ei; stâncile sânt împodobite cu muschiu și alte plante, printre cari se răsfrângă rađele de apă cu sgomotă în mii de picături, presentându-ne ună tablou pitorescă admirabilă. Dela Intorsura Buzelulă înjosă riulă prin o vale pădurósă și romantică părăsesce Ardealulă, grăbindă spre șesulă României.

Afară de acestă rîu și afară de Oltă spre sud mai străbate în România Jiulă, din Țera Hațegului. În Țera Hațegului deosebimă două văi seă basinuri principale. Una valea Ha-

țegului cu riulul ei celă mai însemnată Streiulă, și a două vaea Jiului. Ținutulă muntosă, ce desparte aceste văi de cătră olaltă, este unulă dintre cele mai interesante ținuturi ale năstre. Părtii de stâncă de forme când bizare, când pitoresci, strimtori de munte prăpăstiăse, cascade și părae sêlbatece, ce se aruncă furiosă și cu sgomotă printre bolovanii alviei loră, găuri, peșteri, ruine vechi de turnuri, formăză fața esterioră a lui, tôte amestecate în desordine și oferindu-ne cele mai frumoșe priveliști romantice, ear printre ele străbate calea ferată, trecendă preste viaducte, prin tunele și suindă și coborindă în mară repentine.

Creațiunile naturei, precum și operele tehnice ale omului sânt împunătore și ne storcă admirațiunea, de aceea s'a numită acestă ținută Semeringulă transilvană. Calea ferată dela Pietros, de lângă Streiu, trece prin 8 tunele, preste mai multe viaducte și suie în multe repentine până la Bavița, de unde coboră pe vaea Baviței, trecendă pe lângă peștera vestită „Cetatea Bolii“ dreptă în vaea Jiului la Petroșeni.

Jiuri, precum sciută este, sântă două: Jiulă apuseană și Jiulă resăriteană, ale căroră văi sântă renumite atâtă pentru marea cantitate de cărbuni de pétră, câtă și pentru frumșeșile naturale de pe ele. Regiunea are caracteră pregnantă alpină. Jur împrejură se înalță grupe și piscuri de munți, între cari cu deosebire Paringulă, spre ost, cu proporțiuni uriașe ale piscuriloră sale ne apare de totă împunătoriu. Aici isvoresce Jiulă resăriteană și curge spre vestă și sud, ear celă apuseană are cursă ostică, despărțindă munții Hațegului de munții Vulcanului. Pe ambele loră văi dămă de multe partii de stânci pitoresci și de pozițiuni frumoșe. Astfeliu pe Jiulă resăriteană Taja, o chee cu păreți de stânci grotesci, prin care curge ună părău și pe lângă dânsulă duce ună drumă din munții Sebeșului la Petrila în vaea Jiului. Mai înjosă se află partia de stânci Peatra-Roșiă cu stânci pitoresci, de colóre roșetică, printre cari curge cu zuzetă ună părăuaș. Pe vaea Jiului apusenă se află Scoculă-Mare și Scoculă-Mică, două strimtori

de stâncă lungi și romantice, apoi văi de munte de totă frumsețea, încungiurate cu bradetă bogată, cum este câmpulă Mielulă și a. Din josă de aceste se înalța la marginea vălei Dălmă mare, ună picioră de munte, de pe care ni se ofere o privire admirabilă pe valea Jiulă în josă până la Paringă, și la munții Cibinulă. Cele două Jiură se împreună la Ișronă, și astfel Jiulă prin o strimțore romantică cu păreți prețipiși și acoperiți cu bradetă, numită Gura-Surduculă, părăsesce ca ună riu sburdalnică de munte hotarulă țerei năstre.

Valea Jiuriloră este însemnată pentru marea cantitate de cărbună de pătră, ce se află aici în sinulă pământulă.

Păturile de cărbună se estindă dela Petrila până pe la Câmpulă lui Neag în valea Jiulă apuseană în lungime de vre-o 46 și în lățime 5 — 6 klm. și de o aduncime fărte mare, până acum necunoscută. Păturile aceste de cărbună aă fostă cunoscute în secululă trecută, dar esplotarea loră s'a începută numai în 1867. Centrulă esplotațiunei se află la Petroșeni, care are mai multe predi și dintr'ună sată precum era mai nainte, s'a desvoltată în câțiva ani în orașă cu alcătuiră moderne. Esplotarea se face în mai multe mine. Ca să descrie cineva întocmirile din aceste mine, precum și tôte raritățile și frumșețile naturale de pe văile Jiuriloră și din împrejurime, i-ară trebui volume întregi.

Asemenea stă lucrulă și cu celelalte părți ale Ardealulă, cu raritățile și frumșețile, ce le-a grămădită natura pe văile apeloră năstre, cari ne presintă atâtea tabloură romantice și interesante, atâtea peisagiuri pitoresci în felă de variațiună, încătă, cum țice Kővári, numai despre pitoresculă de pe văile apeloră năstre s'ar putea alcătui ună opă de mai multe volume. Amă amintită și amă descrisă în conture generale pe unele din ele, aflătore pe câteva văi de ale năstre, căci timpulă nu mi-a permisă a le descrie pe tôte și în detaiu. Multe, fărte multe aă remasă neamintite. Aceste frumșeți și rarități sântă podóbele pământulă țerei năstre, care'lă facă plăcută și atrăgătoră, și cari, dimpreună cu suvenirile trecutulă, stâr-

nescă inconsciu acea iubire înfocată de țeară, ce caracterisează pe ardeleni, ca în genere pe popoarele de munte. Când ardeleanul este departe de țeara sa, cu dorul se doare să se întorcă în sinul ei, și chiar când o părăsesce de tot, nici odată nu o poate uita; și ea merită o astfel de iubire ferbinte, fiind una dintre cele mai frumoase țeri ale continentului nostru.

Turda, August 1892.

DATE ISTORICE PRIVITORE LA FAMILIELE NOBILE ROMANE, DE IOAN CAVALERU DE PUȘCARIU.

Acestă opă a apărut în 1892 în Sibiu sub auspiciile Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Prefațiunea cuprinde paginile I—XVIII; eară opulă în-suși în genere e împărțit în *Partea I-a*:

A) *Conscripțiunile* dela 1862 a familiilor române, făcute din diplome nobilitare din 23 de comitate și districte, comunicându-se după comune, pag. 1—115.

B) *Estrasele* de numele familiare nobile române, făcute din multe colecțiuni, pag. 116—184.

Urmază a se tipări:

C) *Suplementele*, eară în partea a II-a se va publica *Ordinea alfabetică* a familiilor nobile române, cu alte suplamente de lipsă, și în partea a III-a *Chronologia diplomelor* și altor documente.

Autorul în precuvântare ni spune adevărul, că: „Între cele mai însemnate funtâni auxiliare, de cari se folosese istoria, se numără și datele genealogice“, și autorul încă la anul 1861 în prima adunare a Asociațiunii transilvane a ținut o disertațiune despre însemnătatea istorică a documentelor privitoare la familiile nobile române, și s'a adresat cătră archiereii români de ambe confesiunile și cătră bărbații români, ca după un formulariu anume făcut să adune datele de lipsă, dar firesce (precum e la poporul, carele abia și-a deschis ochii

ca se fiă trézű), fórte puřinű aű adunatű copiele de pe diplomele nobilitare seű aű făcutű conscripřiunii pe basa documentelorű despre numele familiare roműne. Dar pe lűngű tűtű nepűsarea generalű, autorulű dupű cunoscuta-ű energiű, n'a cruřatű truda ři a sacrificatű spese pentru culegerea datelorű istorice, ři în 30 de anű a adunatű vr'ò 1500 de copű de documente privitòre la roműnű ři materialulű pentru opulű prezinte. Autorulű se plűnge, cű 'ű lipsescű datele din diecesele banatice ři a Bucovinei, dar în interesulű nu numai alű istoriei preste totű, ci ři în alű singuratecelorű familű, provòcű, ca ele se'ű trűmitű documentele sale de nobilitate în copű la asociařiunea transilvanű pentru opulű acesta“.

Astfelű ři eu mai înainte de tòte atragű atenřiunea dlorű preořű, învűřatorű ři intiliginřű roműnű din pűrřile numite mai susű, precum ři a tuturorű capilorű familielorű nobile roműne, ca în interesulű nařionalű istoricű, se se punű la lucru.

Se cugetűmű unű picű asupra istoriei nòstre, deosebi a Roműnilorű din Ungaria ři Ardealű, dar ři preste totű.

Noű suntemű unű poporű vechiu, dela anulű 106 dupű Christosű pe terenulű unde locuimű ađű. Abia vr'ò doi seculű amű fostű sub dominařiunea Romeű ři respective stűpűnű pe capulű nostru, ři apoi ne-aű cutropitű popòrele nűvűlitòre, însė trűimű ři ađű.

În decursulű seculilorű strűmořűi nostri numai în micű intervale aű pututű fi stűpűnű de capulű lorű, seű cu atare independinřű seű autonomia, dar ři acėsta nu preste totű teritoriulű locuitű de eű, cűcű aű fostű supuřű de popòrele biruitòre, ři ca în tòtű lumea, ařa ři la noű biruitorű aű dispusű de sűngele strűmořilorű ři de bunűstarea lorű, ři popòrele supuse, orű ři cűtű de multű aű făcutű ři binemeritatű pentru patriű ři domnitorű, gloria ři istoria e a poporului, alű cűruű nume 'lű pòrtű țera; cűcű leulű totdeauna 'ű face partea mai mare, seű ia totulű.

În acestű modű istoria nòstrű din seculű 4—11 e fórte greu de scrutatű, — în seculű 12—13 începe atare luminű

despre viața noastră națională, dar scrutarea și din timpii acestia încă e grea, pentrucă datele noastre istorice, ce le avem noi înșine, le ținem încă ascunse, seú dela alții încă nu le-amú adunată tóte.

Acum aflámú pe Dlú Pușcariu cu simțul de datorință de a cutriera seculi întunecoși și de a scruta, și după multă trudă de a aduce o lumină istorică asupra sortii strămoșilor nostri, — puțină din secululú alú 12-lea, mai multă din secululú alú 13-lea și cele urmátóre.

Aceste date se referéză în parte la pozițiunea politică și națională a Románilorú din unele părți din Ungaria și Ardélú, și în partea cea mai mare și deosebí la pozițiunea familiilorú nobile române. Din aceste date suntu mai multe, pe cari istoria noastră are se se edifice și se împodobéscă naționalitatea noastră, eară cealalte date suntu de interesú pentru familiile nobile române de ađi, ca se-și recaute pe strămoșii lorú, cari aú binemeritatú pe patria și de domnitorí, și tóte suntu de interesú pentru inteliginții románi, cari aú pricepere și simțú naționalú pentru istoria noastră.

După aceste se ne mai reíntórcemú la opulú dlui Pușcariu.

Autorulú în precuvéntare, lucrată cu multú studiu, arată rezultatele lucrării sale, și din materialulú adunată rezultatele istorice pentru noi și đice: „Luándú acum în vedere, că în Ungaria poporațiunea cea mai numerósă după Maghiari o facú Romániú, acestia încă aú trebuitú se íee parte esențiale la evenimentele patriei. Eí, după cum arată istoria și după cum vom vedea și din cuprinsulú acestuí opú, sub conducerea fruntașilorú seí aú apêratú patria cu credință alătorea cu Maghiariú și cu ceialalți locuitorí, prin urmare aú trebuitú se se împărtășéscă și de beneficiile țerei, ce constau mai cu samă în donațiuni de moșii și în prerogative nobilitari. De ce vom constata așa dară — unú numêrú mai respectabile de nobili románi, pe atátú vomú dovedí și mai eclatantu și meritele națiunei române pentru patria comună“.

În precuvântare la pag. XIII se înșiră :

I. *Voivodii Olahilor* (Românilor), precum au fost p. e. Bogdan, Balk, Drag etc. în comitatele Maramureș, Satu-mare, Ugocea etc., eară la pag. 115 desvôltă tabela genealogică a familiei așa numite Dragoș și Bogdan din Maramureș și aduce multe date istorice de interesu mare pentru timpul descălecării lui Dragoș în Moldova.

II. *Banii Severinului* (din Banatul Severinului), între cari la anul 1233 se află Luca, la 1268 Ugrin (nume și ađi susținut în comitatul Caraș-Severin).

III. *Comiții* (fôispanii) *români*. IV. *Knezii români* în 8 districte olahale (române) din Banatul Severinului, din districtele Hațegului, Huniadorei, Deveii etc. și prin alte ținuturi, pentru cari datul mai vechiu e din anul 1247. V. Boierii, deosebii în Țeara Oltului sêu Terra Fogaras, etc.

În acestu mod ne bucurăm de tipărirea acestei cărți istorice, autorului — după trudă de 30 de ani, 'i gratulăm pentru rezultatul lucrării și 'i dorim, ca opul să se și'lă potă încheia după planul făcut!

Dar să nu ne despărțim încă de op. Autorul începe cu conscripțiunile familielor nobile române din comitatul *Maramureș* și le publică după districte și comune, — eară eu să comunic *unele* după seculi, căpătându acum cunoștință despre numele familielor nobile române din Maramureș.

În timpul după anul 1300 s'au dat diplomele pentru următoarele familii: *Mich* în comuna Szaplonta, sub regele Carol Robert la anul 1340. *Rednik* de Gyulafalva în Giulesci, dela Ludovic I. la anul 1349. Altă familie *Rednik* în Berbesci. *Kodra* în Berbesci la anul 1345 sub Ludovic I. *Maros* de Konyha în comuna Good la anul 1353. *Nann* sêu Ananias de Slatina în Biserica-Albă la anul 1360. *Gligor* în Vancesci la anul 1360. *Nemes* și *Godzia* de Váncsfalva în Ivod la anul 1360. *Gerhes* de Szaracsó și *Urda* de Leordina la anul 1360. *Dragus* din Desesci sub Ludovic cel mare la anul 1363. Iuliu *Dregus*

capetă 7 sate : Slatina, Hernecs, Deneháza, Parákfalva, Hétpatak, Nyiresfalva, Feketfalu. Dragus de Desze (adecă Deszeháza de mai sus) în comuna Budesci dela Ludovicu la anulă 1363; diploma întărită prin regele Matia la anulă 1485 și prin regele Uladislău la anulă 1508. Balk Voivoda Maramosi în comuna Iood, dela Ludovicu la anulă 1365. Documentulă e datū de Voivoda Bogdan pe 9 sate lui Balk, Voivodului din Maramureș și fraților lui. Ađi e sub numele Balya și stă din 26 de familii. Stan de Szaplontă în Biserica-Albă la anulă 1365. Stan în Iapa, 1365. Papp de Szaploneza în Japa 1365. Papp în Szaraszó 1365. Kudrics alias Kochna în Budesci 1365. Dunka de Sajó în Calinesci, dela regele Ludovicu la anulă 1371, întărită de Apafi la anulă 1677. Ilya de Iood în Calinesci la anulă 1384.

În timpulă după anulă 1400. Vlad de Apsa în Szigetū la anulă 1407. Ivancsulū, alias Vancsa de Apsa de mijlocū la anulă 1407. Nyegre de Slatina și Vánescfalva, în Vancesci la anulă 1417. Dann de Alsó Apsa în Biserica-Albă, dela Sigismundū la anulă 1429. Papp de Vánescfalva în Vancesci la anulă 1422. Mihály de Apsa în Biserica-Albă la anulă 1422. Mihály de Apsa în Apsa de mijlocū 1422. Mihályi de Apsa în Szaraszó la anulă 1442. Mihályi în comuna Iapa la anulă 1442. Mihályi de Apsa în comuna Apsa de josū la anulă 1442. Pop din Desesci la anulă 1442. Pop de Gyulafalva în Giulesci, la 1442. Bedei de Bedó (acum Bedevanu în Giulesci la anulă 1462. Brajko alias Papmandrocosta (Pap Mandru Costa) în Szaploneza la anulă 1463. Dáncs alias Fejér in Szaploneza la anulă 1467. Nyegre de Slatina în Biserica-Albă la anulă 1469. Nyegre de Slatina in Slatina la anulă 1469. Tivadar de Rona în Biserica-Albă la anulă 1469. Dáncs de Fejér-egyháza în Biserica-Albă la anulă 1469. Dregus în Nanesci la anulă 1480. Onitza Bud Fejér în Budfalva la anulă 1481. Godzsa în Nănesci la anulă 1488.

Raad de Barczanfalva în Calinesci la anulă 1407 și Barczán de Barczánfalva în Barsana la anulă 1407. Raad

de Somfalu în Calinesci la anulă 1408. Simon de Közep Apsa la anulă 1442. Timis din Vinoulă de susă la anulă 1450. Deák de Dragomirfalva, în Konyha la anulă 1454. Dragomir de Drăgomirfalva la anulă 1454. Timis de Borsa în Borsa 1450. Kindris de Iood în Calinesci la anulă 1459. Kindris alias Balya de Iood în Budesci la anulă 1459. Belin de Szerfalu în Sêrbi la anulă 1470. Moise de Barthfalva în Calinesci la anulă 1471. Barle în Berbesci la anulă 1471. Bud de Budfalva la anulă 1481, 1494, 1510. Tamás de Budfalva în Calinesci la anulă 1483. Onutza alias Fejér în Văleni la anulă 1481. Bud de Budfalva în Brebă la anulă 1493. Juga de Seliste la anulă 1486.

În timpulă după anulă 1500. Berca din Bicsad la anulă 1500. Laza din Budesci și Pap de Budfalva la anulă 1505. Bud de Papfalva în Budesci la anulă 1510. Crissan de Szakállofalva în Giulesci la anulă 1512. Vithesz de Seliste al. Laad ađi Vlad la anulă 1531. Hodor de Bárcánfalva la anulă 1550. Grád de Szacsal și Andreika din Vinou la anulă 1560. Godzsa de Váncsfalva 1572 în Feresci și în Barsana. Papp al. Ficigo de Iood la anulă 1579. Pap Ficigo de Dragomir în Iood la anulă 1579. Godzna de Vancsfalva la anulă 1582. Hapka din Budești la anulă 1584. Berindey de Budfalva în Calinesci la anulă 1587. Berendey de Budfalva la anulă 1587. Czipte de Váncsfalva la anulă 1590. Marina de Kricsfalu la anulă 1591. Popsa de Fejéregyháza și Siman al. Pap la anulă 1593. Czipte de Fejérfalva la anulă 1596. Marinka de Budfalva la anulă 1594. Tomajuga în Visoulă de susă la anulă 1599.

Lasă la o parte familiile din seculi viitori, pentru că și aceste înșirate sântă destule, pentru de a avea idee chiară despre materialulă opului și însemnătatea lui. Atingă, că unele familii sântă împrăsciate în fôrte multe comunități p. e. Familia Dunka de Sajo în Serbi la anulă 1371 capetă diploma, eară Apafi la anulă 1677 o întăresce; tocmai aceste date se află pentru familia Dunka de Sajo în Calinesci, apoi familia Dunca se mai află în Kabolapatak (Iapa), în Budesci, în Iood cu

28 de patrifamilie, în Alsó-Visó, în Király-Darócz, în Odoreu, și în Cocu, eară numele la anulă 1531 se află scrisă și Donka de Sajó. În asemenea modă se află date și despre alte familii nobile române. Cine se înteresează, să caute în opă. Pentru o recensiuone și de a atrage atențiunea on. publică la acestă opă istorică, e destulă atăta.

Dr. *At. Marienescu*.

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

În ședința publică dela 13/25 Novembre Dlă *A. Urechă* a cetită ună memoriu istorică despre anii 1792—1796; ear Dlă *Gr. G. Tocilescu* a cetită o dare de sémă asupra congresulă archeologică ținută în Iuniă a. c. la Orleans, și totă atunci a relatată și asupra rezultatulă ulterioareloră sale cercetări archeologice în Dobrogea. Despre acestea însemnămă deocamdată, că distinsulă archeologă a descoperită în valurile antice romane 26 castre de pētră și 49 de pământă, precum și 4 orașe antice, necunoscute încă până acum.

Președintele Academiei Dlă *I. Ghica* a donată acesteia testamentulă originală ală lui *Nicolau Bălcescu*, scrisă în limba italiană în Palermo la 29 Novembre 1852.

Ear Dlă *A. Urechă* a făcută o dare de sémă asupra unū manuscrisă vechiă privitoriu la poporulă română, ce l'a descoperită la Genova Dlă *C. Esarcu*, ministrulă română pe lângă curtea Italiei și l'a donată Academiei române.

M. S. Regele Carolă a dăruită Academiei ună prețiosă portretă ală lui *V. Alexandri*.

DIN CRONICA LUNARĂ.

(*Necrologă*). La 27 Octobre (8 Novembre) a. c. a reposată în Clujă proprietarulă *Lazară Baldi*, membru fundatoră ală Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporulă română. Prin numeroșele și însemnatele sale testări de circa 50,000 fl. spre scopuri bisericescă, școlare și culturale, între acestea și ale Asociațiunei, răposatulă și-a meritată ună locă onorifică între binefăcătoria poporulă nostru.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 337/1892.

Procesă verbală

ală comitetulă Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporulă română, luată în ședința dela 9 Novembre n. 1892.

Președinte: Dr. *Il. Puscariū* vice-preș. Membrii prezenți: *P. Cosma*, *I. V. Russu*, *I. G. Popă*, *L. Simonescu*,

I. Crețu, Dr. C. Diaconovich, Gh. Candrea, cassarū. Dr. A. Frâncu, secretarū II. Nicolaū Toganū, bibliotecarū. I. St. Șuluțu, I. Hannia, Z. Boiu.

Notarū: Dr. I. Crișianū.

Nr. 134. Cu provocare la concludulū de sub punctulū prot. 107 dela 15 Octobree a. c. comitetulū revine asupra concludelorū speciale ale adunărei generale din Sibiiū.

În conformitate cu concludulū adunărei generale din ședința I. p. prot. 1 e a se publica în „Transilvania“ cuvântulū, prin care președintele Asociațiunei dlū G. Barițiu a deschisū ședințele adunărei generale din anulū acesta.

— Spre sciință, cu aceea, că acestū concludū a fostū deja executatū.

Nr. 135. Prin concludulū adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. a) s'a luatū spre sciință rațiociniulū prezentatū, și s'a datū cassarului absolutoriulū pentru gestiunea anulū 1891.

— Spre sciință, avēndū cassarulū a fi încunoscințatā despre cuprinsulū acestū concludū.

Nr. 136. Prin concludulū adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. b) s'a votatū mulțumitā onoratei adunări generale a acționarilorū dela institutulū „Albina“ din Sibiiū pentru ajutōrele votate Asociațiunei și școlei civile de fete, apoi directorului dela numitulū institutū, dlui Partenie Cosma, pentru colectele făcute pe sēma Asociațiunei.

— Spre sciință. Institutulū de creditū și economii „Albina“ și dlū Partenie Cosma sē fiā încunoscințatū despre cuprinsulū acestū concludū.

Nr. 137. Prin concludulū adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. c) comitetulū a primitū însărcinarea, de a presenta proximei adunări generale o propunere specialā și motivatā în privința contopirei fondurilorū mai mici, încātū nu aū destinațiune specialā, în Fondulū generalū alū Asociațiunei.

— Spre sciință. Cassarulū Asociațiunei, dlū G. Candrea, primesce însărcinarea, a presenta la timpulū sēu, după-ce va fi studiatū afacerea, unū proiectū de propunere, precum o cere adunarea generalā.

Nr. 138. În conformitate cu concludulū adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. d) sūnt a se șterge din venitele Asociațiunei pretensiunile nerealizabile dela debitorii Emilianū Popovicū (50 fl.) și Adamū Szilagy (50 fl.)

— Spre sciință. Cuprinsulū acestū concludū sē comunicā cassarului spre conformare.

Nr. 139. În conformitate cu concludulū adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. e) e a se întroduce sistemulū co-

mercială de contabilitate modernă, spre a se putea orienta ori-cine la o simplă privire asupra rațiociniului Asociațiunei.

— Spre știință și conformare. Cuprinsul acestui concluds se comunică cassarului Asociațiunei dlui G. Candrea, cu însărcinarea, de a face comitetul în una din ședințele proxime propunerii pentru de a se putea introduce sistemul cerut de contabilitate cu începere dela 1 Ianuarie 1893.

Nr. 140. Prin concludsul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. *f)* se încuviințează înființarea fondului întru amintirea celor reposedați.

— Spre știință. Acest concluds al adunării generale, respective existența fondului întru amintirea celor reposedați se se aducă la cunoscința publicului român și pe calea despărțemintelor.

Nr. 141. În conformitate cu concludsul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. *g)* sumele economisate în anul precedent la titlul „Dotatiunea bibliotecii“ vor avea să treacă în budgetul pro 1893 la același titlu.

— Spre știință și orientare. Cuprinsul acestui concluds se comunică cassarului și bibliotecarului Asociațiunei.

Nr. 142. Prin concludsul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 13 lit. *h)* cu privire la rațiociniul școlii se dă Comitetului și Cassarului absolutoriul; comitetul primesce totdeodată însărcinarea să se îngrijescă pentru încassarea restanțelor.

— Spre știință, cu aceea, că pentru încassarea restanțelor s'au luat deja măsurile corăspundătoare.

Nr. 143. Prin concludsul adunării generale din ședința II Nr. prot. 13 lit. *i)* cu privire la budgetul, venitele se preliminară în sumele proiectate de comitetul, cu aceea, că dotatiunea bibliotecii se urcă la 200 fl., apoi se aprobă budgetul școlii de fete.

— Spre știință. Cuprinsul acestui concluds se comunică cassarului spre orientare.

Nr. 144. Prin concludsul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 14 lit. *a)* Comitetul primesce însărcinarea, de a escuta conclusele neesecutate ale adunării generale din anul 1890 privitoare la instituirea unei „cărți de aur“, întru memoria donatorilor, la procurarea portretelor președinților și altor binefăcători, la tipărirea conspectului membrilor după despărțeminte.

— Spre știință și conformare. Cassarul Asociațiunei primesce însărcinarea, a procura fără amânare „Cartea de aur“ cerută de adunare, care carte e deja procurată, și a presenta acestui comitetul cu posibila grăbire conspectul membrilor după despărțeminte, spre a se putea dispune tipărirea lui. Ce privesce cestiunea portretelor președinților și altor binefăcători, se solicită din nou comisiunea esmisă în această afacere din sinul comitetului prin concludsul dto 18 Septembrie 1888 Nr. prot. 133, ca să facă comitetului fără amânare propunerii positive, relative la modulul, cum se se escute concludsul adunării generale.

Nr. 145. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 14 *lit. b)* s'a încuviințat, ca restulă remasă din cele 2000 fl. preliminate pe 1890 și 1891 pentru scrieri literare, să se întrebunțeze pentru scopulă indicat, în special, pentru continuarea tipăririi de „Documente istorice“, începute sub auspiciile Asociațiunei de dlă Ioană cav. de Pușcariu.

— Spre scire. Cuprinsulă acestui concludă se împărteșese cassarului spre orientare.

Nr. 146. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 14 se esprimă Dómnei vėduve Ana Moga născ. Bologa, mulțemită pentru realizarea fundațiunei în valóre de 1000 fl.

— Spre sciință. Cuprinsulă acestui concludă se se aducă la cunoscință Dómnei Ana Moga.

Nr. 147. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 14 *lit. c)* se ia cu plăcere la cunoscință, că șcōla Asociațiunei a dobândit dreptulă de publicitate, și se votéză comitetului mulțemită pentru ostenelele, ce aș pusă întru realizarea acesteii afaceri; deasemenea se esprimă mulțemită și recunoscință donatoriloră șcōlei.

— Spre sciință, avėndă a fi încunosciințat despre cuprinsulă acestui concludă, institutulă, „Albina“ din Sibii și dlă Dr. Aureliu Maniu, notară publică reg. în Oravița.

Nr. 148. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. *lit. d)* se iaș spre sciință împărțășirile comitetului relative la organulă Asociațiunei exprimăndu-se mulțemită protocolară dlui Zacharia Boiu, pentru-că a primită redactarea fōei până la acestă adunare generală dela retragerea reposatului Ioană Popescu.

— Spre sciință. Despre acestă concludă se fiă încunosciințat dlă Zacharia Boiu.

Nr. 149. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 14 *lit. e)* se iaș la cunoscință împărțășirile comitetului relative la despărțeminte, însărcinăndu-se acesta a lua măsurile de lipsă, ca să se înființeze tōte despărțemintele proiectate.

— Spre sciință.

Nr. 150. Prin concludulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 14 *lit. f)* și pt. prot. 18 s'aș declarată membrii Asociațiunei următorii, și anume:

Membrii fundatori: „Bistrițana“ institută de credită și economii în Bistrița;

Membrii pe viėtă: Dr. Georgiu Comană, din Bungardă; Georgiu Serb, adv. dep. dietală în Budapesta; Alexandru Lupașcu, membru ală Curței de contabilitate în Bucuresci.

Membrii ordinari: I. Strėvoiă, diaconă în Zernesci; Ioană Gornită, în Zernesci; George Tămaș, preotă în Tohanulă vechiă; Ilisie Nemeș, în Tohanulă vechiă; Comuna Poiana Mėrului; Ioană Vodă,

notarŭ în Poiana-Mêrului; Iacobŭ Zorca, preotŭ în Vlădeni; Nistorŭ Podarŭ, în Vlădeni; Nicolae Mănoiu, în Branŭ; Nicolaŭ Beou, hotelierŭ în S.-Sebeșŭ; Ioanŭ Dreganŭ, notarŭ publicŭ regescu în Sas-Sebeșŭ; Alesandru Dobrescu, protop. în Sas-Sebeșŭ; Dr. Pompiliŭ Isacŭ, avocatŭ în Sas-Sebeșŭ; Ioanŭ Onițŭ, neguțătorŭ în S.-Sebeșŭ; Samuilŭ Roșŭ, învêț. în Sas-Sebeșŭ; Ioanŭ Stoiucuță, preotŭ în Săsciori; Lazarŭ Roșculețŭ, not. cerc. în Satulŭ-nou, Banatŭ; Ilie Popŭ, docentŭ în Șomcuta-Mare; Teofilŭ Dragomirŭ, protopopŭ în Lupôia; Ilia Buchia, notarŭ în Coltirea; Nicolaŭ Nilvanŭ, avocatŭ în Șomcuta-Mare; Ioanŭ Ghețe, profesorŭ în Năsêudŭ; Gavriilŭ Cherebețŭ, preotŭ în Odorheiŭ; Petru Popŭ, preotŭ în Barta; Ioanŭ Dose, protopopŭ în Sêcășani; Vasilie Murêșanŭ, preotŭ în Lucăcești; George Maiorŭ, preotŭ în Nadeșulŭ-românescŭ; Emiliŭ Branŭ, preotŭ în Biușa; Mihaiŭ Bobățelŭ, proprietarŭ în Supurulŭ de susŭ; Vasile Gavri; Vasile Popŭ, preotŭ în Nireșulŭ mare; Teodorŭ Cotuțŭ, preotŭ în Diugŭ; Ioanŭ H. Boteanŭ, preotŭ în Nusfalêu; I. Cupcia, preotŭ în Măghierușŭ; Alexandru Morarŭ, proprietarŭ în Beclênŭ; Ioanŭ Vasină, proprietarŭ în Bedeleŭ; Andreiŭ Mezei Cămpênŭ, proprietarŭ în Nadeșulŭ săsescŭ; Zaharia Tătarŭ, notarŭ la tribunalulŭ reg. în Elisabetopole; Teodorŭ Danŭ, proprietarŭ în Nadeșulŭ săsescŭ; Stefanŭ Morarŭ, juristŭ în Elisabetopole; Emiliŭ Vicŭ, profesorŭ în Blajŭ; Dăniilŭ Șerbanŭ, notarŭ în Voila; Nicolaŭ Șerbanŭ, preotŭ în Voila; George Vasŭ, proprietarŭ în Voila; Ioanŭ Russu, docentŭ în Velcherŭ; Ioanŭ Născuțiu, preotŭ în Năsêudŭ; Demetriŭ Coltofênŭ, protopopŭ în Brețcu; Spiridonŭ Dimianŭ, protop., în Brețcu; Constantinŭ Dimianŭ, capelanŭ în Brețcu; Nicolau Comșa, preotŭ în Covasna; Ioanŭ Dima, preotŭ în Sita-Buzeului; Nicolau Russu sen., propriet. în Sita-Buzêului; Dionisie Nistorŭ, preotŭ în Arpatacŭ; Georgiŭ Dogariŭ, preotŭ în Marcoșŭ; Ioanŭ Oltênŭ, preotŭ în Dobârlău; Ioanŭ Bărsanŭ, preotŭ în Egersegŭ; Vasiliŭ Vlassa, preotŭ în Bala; Ioachimŭ Huza, proprietarŭ în Bala; Aurelŭ C. Domșa, capelanŭ în Blajŭ; G. Popŭ, proprietarŭ în Blajŭ; Dr. Iacobŭ Brêndușanŭ, avocatŭ în Blajŭ; Ioanŭ Deacŭ, preotŭ în Roșia; Ioanŭ Br. Hodoșŭ, contabilŭ în Blajŭ; Ioanŭ Muntênŭ, propriet., în Roșia; Ioanŭ Istade, în Cinade; Artimanŭ Blăjanŭ, preotŭ în Obragea; George Muntênŭ, profesorŭ în Blajŭ; Romulŭ Raca, preotŭ în Băuțarŭ; Simionŭ Cămpianŭ, învêț. în Băuțarŭ; Dr. Ilie Beu, din Orlatŭ; Dr. Leo Scridonŭ, din Bistrița; Dimitrie Cunțanŭ, Sibiiŭ; Costache C. Panțu, Săcele (Turcheș); D-na Emilia Tilea-Rațiu, Sibiiŭ; Dr. Alex. Popŭ, medicŭ în Nusfalêu; Ioanŭ Iordache, învêț., în Sêcădate; Valeriŭ Popŭ, not. în Săcelŭ; Marcu Lazarŭ, not. în Armeni; Cornelŭ Aiserŭ, ofic. de bancă în Sibiiŭ; Iuliŭ Popescu, ofic. de bancă în Sibiiŭ.

— Spre sciință, cu aceea, că biroulŭ adunărei aŭ dispusŭ cele trebuincioșe pentru încunoscințarea celorŭ aprobați, și cu aceea, că pentru alegerea dlui Alexandru Lupașcu, membru alŭ curții de comptabilitate în Bucuresci, proclamatŭ membru pe viață alŭ Asociațiunei, va fi a se cere învoirea Guvernului conformŭ prescrișelorŭ ș-lui 5 al. 2 notă din statute.

Nr. 151. Prin concludsulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 15 sê primesce în principiu propunerea dlui Partenie Cosma, ca comitetulă se fie îndrumatâ, a revedea statutele actuale ale Asociațiunei atătû cu privire la stilul cătû și la scopul, și la proxima adunare generală ordinară eventualulă extraordinară, a presenta unul proiectulă pentru modificarea lorul, cu acelu adausulă însel, ca eventuala modificare sê nu fiă legatâ de unul terminulă fixul, ci sê se lase în buna chipsuințâ a comitetului.

— Spre sciințâ. Se alege o comisiune în personele dlui vicepreședinte Dr. Ilarionulă Pușcariulă și a dnilorulă Partenie Cosma și I. V. Russu, cu însărcinarea de a studia afacerea și a face la timpululă seu Comitetului propunerilă.

Nr. 152. Prin concludsulă adunărei generale din ședința II Nr. prot. 16 se află recomandabilă în principiu propunerea dlui Arseniu Vlaicu, de a se pertracta causele privitore la literatură chiar în adunărilă generale, avendulă propunătorulă a presenta comitetului unul memoriulă întru lămurirea propunerilă sale, ear comitetulă a face unul raportulă asupra aceleilă propunerilă.

— Spre sciințâ și conformare. Dlu Arseniu Vlaicu, profesorulă în Brașovulă, sê fiă recercatulă a presenta comitetului memoriulă cerutulă.

Nr. 153. Prin concludsulă adunărei generale din ședința II. Nr. prot. 17 s'a primitulă cu plăcere invitarea făcutâ de despărțemintulă XXI (Năseudulă) de cuprinsulă, ca proxima adunare generală a Asociațiunei sê se ținâ în Năseudulă.

— Spre sciințâ, avendulă acestulă concludsulă a sê aduce la cunoscințâ despărțemintulă XXI Năseudulă.

Nr. 154. În conformitate cu concludsulă adunărei generale din ședința I-a Nr. prot. 9, e a sê publica în „Transilvania“ disertațiunea intitulatâ „Apele năstre“, compusâ și cetitâ în adunarea generală din anululă acesta de dlu Silvestru Moldovanulă.

— Spre sciințâ și conformare.

Nr. 155. Căpitanulă supremulă alul orașului Clujulă prin hărtia dto 4 Novembre a. c. Nr. 10956 cere unul esemplarulă din statutele Asociațiunei spre folosire oficială. (Ex. Nr. 330/1892).

— Esemplarululă cerutulă se trimite.

Nr. 156. Societatea transilvană maghiară de teatru invitâ Asociațiunea la serbarea iubileuluiă seu de 100 de anilă. (Exh. Numêrululă 322/1892).

— Spre sciințâ.

Nr. 157. Traianulă Teodorênilă dela 1 Octobree a. c. încóce calfâ de făurie și stipendiatulă alul Asociațiunei, se rógâ a i se elibera și rata pro semestrululă II. a. c. din stipenpiululă avutulă, ca sê 'și pótâ cumpêra îmbrăcăminte. (Ex. Nr. 324/1892).

— Cererea lui Traianulă Teodorênilă sê încuviințelă, de vreme ce treilă lunilă de dîle din semestrululă alul II-lea a fostulă ca învêțacelulă.

Nr. 158. Gabriilū Rațiū, calfă de pantofariū în Dejū, sē rógă pentru unū ajutorū. (Ex. Nr. 325/1892).

— Nedispunēndū Asociațiunea de mijlóce cu asemenea menițiune, cererea lui Gabriilū Rațiū nu se póte considera.

Nr. 159. Cererea lui George Bărbatū, studentū de classa II. la gimn. de statū din Sibiū, pentru unū ajutoriu. (Ex. Nr. 326/1892).

— Nu se póte considera, nefindū în vacanță nici unulū din stipendiile Asociațiunei.

Nr. 160. Direcțiunea despărțēmētului XXXII (Dicio-St.-Mărt.) prin hărtia dto 22 Iuniu a. c. subșterne spre revisuire protocolulū subcomitetulū dela 18 Iuniū a. c.

Din protocolulū subșternutū se vede, că adunarea generală a despărțēmētului s'a hotărītū sē se țină în Dicio-St.-Mărtinū în locū de Iernutū. (Ex. Nr. 141/1892).

— Cuprinsulū protocolulū subșternutū servește spre sciință.

Nr. 161. Direcțiunea aceluiași despărțēmētū prin hărtia dto 19 Iuliu a. c. subșterne spre revisuire protocolulū subcomitetulū dela 9 Iuliu a. c. Din protocolulū subșternutū se vede, că adunarea generală a despărțēmētului s'a amānatū pe timpū nedeterminatū. (Ex. Nr. 190/1892).

— Cuprinsulū protocolulū subșternutū servește spre sciință.

Nr. 162. Direcțiunea despărțēmētului XXIV. (Mureș-Oșorheiū) prin hărtia dto 18 Iuliu a. c. subșterne spre revisuire protocolulū adunārei generale a despărțēmētului, ținute în comuna Nasna la 7 Iuliu a. c. dimpreună cu aclusele lui și cu suma de 48 fl. v. a. întratā din taxe de pe la membrii ordinari.

Din protocolulū subșternutū se vede:

a) că dela membrii ordinari și ajutori ai întratū suma de 76 fl. 80 cr.;

b) adunarea generală proximă a despărțēmētului se va ținē în comuna Săbadū;

c) s'au preliminaratū venitele și erogatele despărțēmētului pro 1892 cu 87 fl. și 81 cr. și cu unū saldū de fl. 15 și s'au creatū douē premii de câte 10 fl. pentru acei doi învățatori confesionali din despărțēmētū, cari vorū face mai mare progresū în pomologie și în stupăritū; premiile se vorū decerne în adunarea generală proximă;

d) Ioanū Pantea stud. de cl. II. gimnasială în Murēșū-Oșorheiū a declamatū dialogulū între tată și fiu din „Córda inimei“ de Iacobū Mureșanū. (Ex. Nr. 192/1892).

— Suma de 48 fl. a întratū la cassa Asociațiunei și s'a contatū în regulă, avēndū a se cuita; cuprinsulū protocolulū subșternutū sē ia cu aprobare la cunoscință

Nr. 163. Direcțiunea despărțēmētului XXII (Bistrița) prin hărtia dto 27 Iuniu a. c. subșterne spre revisuire protocolulū subcomitetulū dela 10 Iuniu, cerēndu a i se trimite unū numărū órecare de exemplare din statutele și regulamentele Asociațiunei, precum și consemnarea membrilor vechi din despărțēmētū.

Din protocolul subșternut se vede:

- a) ca loc pentru adunarea generală se alege Borgo-Prundul.
- b) se ia măsurile de lipsă pentru întemeierea de agenturi, pentru încassarea taxelor restante și pentru pregătirea de disertațiuni potrivite a se ceti în adunarea generală, precum și pentru ocrotirea învățăcelor de meserii de pe teritoriul despărțământului. (Ex. Nr. 127/1892).

— Cuprinsul protocolului subșternut servește spre știință. Tipăriturile și lista cerută se vor trimite.

Nr. 164. Direcțiunea despărțământului VII (Hațeg) prin hârtia dto 21 Iulie a. c. Nr. 4 substerne spre revisuire protocolul luat în adunarea generală ținută la 6 Iuliu a. c. în Grădisce.

— Din protocol se vede:

a) se constată prezența membrilor și se ia spre știință raportul cassarului, în urma căruia 46 fl. s'au subșternut acestui comitet ca taxe ordinari, ear 38 fl. taxe dela membrii ajutători s'au reținut pentru trebuințele despărțământului;

b) s'au înscris doi membri ordinari noi;

c) adunarea generală proximă se va ținea în Cârnesci;

d) se preliminară 30 fl., din care sumă se se îmbracă 6 copii de școlă din comunele Grădisce, Cârnesci și Băuțarul inferior; la suma acesta se va adăuga și suma de 9 fl. dăruită de membrul Ioan Munteanu din Hațeg, apoi 5 fl. dăruiti de membrul Avel Popu Bociat, și 1 fl. dăruită de membrul Romul Barbescu;

e) Nicola Trimbiționiu cetesce disertațiunea („Activitatea este isvorul tuturor bunătăților“);

f) se alege cassar al despărțământului în locul dlui Stefar Șelariu, care resignază și căruia i se mulțemesce pentru serviciu prompt, dl Paul Oltenu din Hațeg. (Ex. Nr. 205/1892).

— Cuprinsul protocolului subșternut se ia cu aprobare la cunoscință.

Nr. 165. Direcțiunea despărțământului XXV (M. Ludoș) p. hârtia dto 28 Iulie a. c. Nr. 8 substerne suma de 75 fl. taxe intrate dela membrii ordinari, și cere a se trimite diplomele pe seama membrilor aprobați la adunarea din Hațeg. (Ex. Nr. 221/1892).

— Să cuitéză suma de 75 fl., care a intrat la cassa Asociațiunei și s'a contat în regulă. Diplomele cerute s'au estradat.

Nr. 166. Direcțiunea despărțământului XXVII (Cohalm) prin hârtia dto 16 Iuliu a. c. Nr. 2 substerne spre revisuire protocolul adunării generale ținute în Ungra la 11 Iuliu a. c. Din protocol se vede:

a) se cere ca se se trimită foia Asociațiunei cu începerea dela Nrul 1. 1891 membrul Ioan Mircea, preot în Cața, apoi cu începerea dela Nr. 1 din anul acesta membrul Sofroniu Roșca, preot în Ungra, Ioan Roșca, învățător în Ungra și George Andron;

b) raportul cassarului, din care se vede, că pe anul 1891 au intrat din taxe suma de 161 fl., ear la adunare suma de 57 fl. Să ia spre știință; de asemenea să ia spre știință și aceea, că spesele despărțământului în decursul anului acestuia să urcă la 1 fl. 26 cr.;

c) delegaților la adunarea generală a Asociațiunei anume Dloră Nicolău D. Mircea, directorul al despărțământului și Clemente Raicū, cassarū, li să votéză 10 fl. spese de călătorie.

d) proxima adunare generală se va ține în comuna Mercheașa. (Ex. Nr. 229/1892).

— Cuprinsul protocolului subșternut se ia cu aprobare la cunoscință.

Nr. 167. Direcțiunea despărțământului XXIII (Bistrița) prin hârtia dto 31 Iulie a. c. subșterne spre revisuire protocolul subcomitetului dela 29 Iuliu a. c.

Din protocolul subșternut se vede:

a) Adunarea generală proiectată a se ține în Borgo-Prundă a fostă oprită din motivul, că statutul arondărei despărțământelor n'ar fi provădit cu clausula de aprobare; subcomitetul notificându acésta, cere informațiuni. (Ex. Nr. 233/1892).

— Cuprinsul protocolului servește spre știință cu aceea, că fiindă afacerea tocmai în curgere, subcomitetul va fi informat la timpul seu.

Nr. 168. Cassarul despărțământului XVI (Selagiū) subșterne suma de 129 fl. taxe dela membrii vechi și noi și pentru diplome. (Ex. Nr. 240/1892).

— Se cuitéză suma de 129 fl., care a intrat la cassa Asociațiunei și s'a contat în regulă. Membrii noi vor primī diploma.

Nr. 169. Direcțiunea despărțământului XXVI (Reghinū) prin hârtia dto 31 Iuliu a. c. subșterne spre revisuire protocolul adunărei generale ținute în Reghinū la 24 Iulie a. c.

Din protocolul se vede:

a) se cetescū raportele comitetului și cassarului, și cestui din urmă să dă absolutoriul, apoi se exprimă condolență față de pierderea membrului Dr. Absolonū Todea;

b) a intrat dela membrii vechi și noi suma de 106 fl., care se transpune la cassa Asociațiunei, ear dela membrii ajutători suma de 4 fl. care să reține pentru trebuințele despărțământului;

c) în locul decedatului Dr. A. Todea să alege în subcomitetul membrul suplentul dlū Iosifū Popescu, ear în locul acestuia de membru suplentul Dlū Dr. Ioanū Popescu;

d) să decide a se transpune acestui comitetul spre administrare suma de fl. 438.07 fondul despărțământului XXVI, cu aceea, că din suma acésta să li se lase 40 fl. pentru acoperirea celor două premii preliminate la anul 1891.

Direcțiunea cere lista membrilor din despărțământul dimpreună cu însemnarea restanțelor pentru evidență. (Ex. Nr. 242/1892).

— Se cuitéză suma de 106 fl., care a întratū la cassa Asociațiunii și s'a contatū în regulă.

Membrilorū noi li se va estrada diploma. Cuprinsulū protocolulū sē ia cu aprobare la cunoscință, încuviințându-se a se reținea pentru trebuințele despărțământulū 40 fl. din sumă de fl. 438.07 Lista cerutā se va estrada; cassarulū Asociațiunei primesce însărcinarea a o pregăti.

Nr. 170. Direcțiunea despărțământulū XXIX (Mediașū) prin hârtia dto 18 Augustū a. c. Nr. 38 subșterne spre revisuire protocolulū adunārei generale dela 17 Iulie a. c. dimpreună ca raportulū subcomitetulū despre activitatea sa cătrā adunare și protocolulū subcomitetulū dela 28 Iulie a. c. Din protocolulū adunārei sē vede:

a) s'au încassatū taxe în suma de 72 fl. dela membrii vechi și noi ordinari și dela membrii ajutători.

b) la loculū vacantū în subcomitetū se alege dlū Paulū Popescu, preotū în Bórta.

c) se iaū măsurī pentru întemeierea de agenturī.

d) Dlū Paulū Popescu declamēzā o poesie proprie, ear Fimia Olteanū poesia „Mama” și „Jelea unei orfane”;

e) proxima adunare generalā se va ține în Șeica-mare și se va invita țerănimea.

Din protocolulū subcomitetulū se vede, carī membrii au solvitū taxele și carī nu, că au întratū cu totulū 133 fl. 37 cr., din carī 78 fl. 37 cr. se reținū pentru trebuințele despărțământulū, fiindē taxe dela membrii ajutători. (Ex. Nr. 267/1892).

— Cuprinsulū protocólelorū subșternute servesce spre sciinți cu aceea, că on. direcțiune va trebui sē arete aici la timpulū se scopulū, pentru care s'a folositū suma reținutā.

Nr. 171. Direcțiunea despărțământulū XVI (Selagiu) pri hârtia dto 19 Augustū a. c. Nr. 25 subșterne spre revisuire protocolulū adunārei generale a despărțământulū, ținute la 1 Augustū în comuna Bobota, și 5 fl. taxā dela membrulū Ioanū D. Chesely.

Din protocolū sē vede:

a) s'a cetitū raportulū subcomitetulū și s'a datū acestuia absoluturiu;

b) că s'au luatū hotărīrile de lipsā pentru manținerea cursulū regulatū în afacerile despărțământulū și pentru înaintarea scopulū Asociațiunei și în fine pentru promovarea culturei la poporū;

c) că s'au înscrisū membrii noi și s'au încassatū taxe dela membrii vechi;

d) se va întemeia unū fondū scolasticū, care va fi administratū de comitetulū centralū.

e) la viitoră adunare generală, care se va ține în Șomcuta-mare, vor fi ținute disertațiile Domnii: Andreiș Cosma și Emiliu Branu. (Ex. Nr. 273/1892).

— Se cuităză suma de 5 fl., și cuprinsul protocolului subșternut se ia cu aprobare la cunoștință.

Nr. 172. Direcțiunea despărțământului III (Făgărașu), prin hârtia dto 22 Augustu a. c. subșterne spre revisuire protocolului adunării generale dela 11 Iuliu a. c. cu unu proiectu despre activitatea agenturilor, protocolul subcomitetului dela 27 Iuliu a. c. raționiu și registrul membrilor dimpreună cu suma de 106 fl. taxe.

Din protocolul adunării se vede :

a) se reține pentru trebuințele despărțământului suma de 51 fl. taxe dela membrii ajutători ;

b) se răstăureză subcomitetul alegându-se Basiliu Rațiș, Iuliu Danu, Ioanș Turcu, Nicolaș Cosgaria, Dr. Stefanu Popu, Dr. Andreiș Micu și Dr. Nicolaș Motocu ;

c) se cetesc raportele subcomitetului și cassarului și se dă absolutoriul cerut :

d) dela membrii ordinari au intrat suma de 71 fl., dela ajutători 9 fl. ;

e) s'au adoptat pe basa unu proiectu modalitatea pentru înființarea agenturilor ;

Din protocolul subcomitetului se vede :

a) s'a constituit subcomitetul, alegându-se directoru Basiliu Rațiș, actuaru Iuliu Danu, cassaru Nicolaș Cosgaria și membrii subcomitetului Ioanș Turcu, Dr. Stefanu Popu, Dr. Andreiș Micu și Dr. Nicolaș Motocu ;

b) se ia măsurile de lipsă pentru activarea agenturilor. (Ex. Nr. 279/1890).

— Se cuităză suma de 106 fl. și cuprinsul protocoalelor subșterne servește spre știință cu aprobare.

Nr. 173. Direcțiunea despărțământului II (Zernesci) prin hârtia dto 19 Septembrie a. c. Nr. 16 subșterne spre revisuire protocolul adunării generale dela 4 Septembrie dimpreună cu suma de 112 fl. taxe intrate dela membrii ordinari.

Din protocolul se vede :

a) raportul subcomitetului și al cassarului se ia spre știință ;

b) s'au încasat taxe dela membrii ordinari suma de 112 fl., iar dela membrii ajutători 41 fl. ;

c) studentul Emiliu Danu a declamat ;

d) defigerea locului și a timpului pentru proxima adunare generală se concrede subcomitetului. (Ex. Nr. 304/1892).

— Se cuităză suma de 112 fl., și cuprinsul protocolului subșternut se ia cu aprobare la cunoștință.

Nr. 174. Direcțiunea despărțământului VI. (Sebeșu) prin hârtia dto 6 Octobre a. c. subșterne spre revisuire protocóiele subcomitetului dela 30 Iuniu a. c., 15 Septembre, a. c. și 28 Septembre, apoi protocólu adunării generale ținute la 18 Septembre în Vințulu infer., dimpreună cu lista membrilor, cari au contribuitu.

Din protocólu dela 30 Iuniu a. c. se vede:

- a) ca locu pentru adunarea generală se defige Vințulu de josu;
- b) se primesce abdicerea membrulu subcomitetulu Ioanú Drocú;
- c) se iaú măsurile de lipsă pentru înființarea de agenture în 23 comune.

Din protocólu subșternutu se vede:

- a) s'a stabilitu programa pentru adunarea generală;
- b) se ia spre sciință raportulu cassarulu despre starea cassei și despre stadiulu procesulu intentantú dlui Ioanú Piso pentru suma de 78 fl.;

c) se stabilește budgetulu pe anulú următoru.

Din protocólu adunării generale se vede:

a) se ia spre sciință raportulu subcomitetulu și alú cassarulu și se dá absolutoriulu cerutu;

b) membrulu Sergiu Medeanú cetesce disertațiunea „Ceva despre meserii“;

c) au intratú dela membrii vechi și noi ordinari suma de 109 fl. care se transpune acestui comitetu, ear dela membrii ajutatori suma de 67 fl. 50 cr., care se reține pentru trebuințele despărțământulu;

d) se reconstitue subcomitetulu, alegendu-se directoru Dr. Pompiliu Isacú, membrii: Alexandru Dobrescu, Sergiu Medeanú, Ioanú Măcelaru, Ioanú Oncescu, Zevedeu Mureșanu și Samuilú Roșu, ș membrii suplenți Ioanú Bena și Vasilie Răhoveanu;

e) defigerea timpulu și loculu pentru proxima adunare generală se concrede subcomitetulu.

Din protocólu dela 28 Septembre se vede:

a) se constitue subcomitetulu alegendu-se cassaru I. Oncescu, controlorú Samuilú Roșu;

b) se decide a se crea stipendii pentru invetăcei de meserii și elevi de școlă din taxele și colectele intrate dela membrii ajutatori;

c) Dlu Ioanú Piso au fostú dejudecatú la plătirea sumei de 78 fl. și 5 fl. spese procesuale. (Ex. Nr. 312/1892).

— Se cuitéză suma de 109 fl., cuprinsulu protocóleloru subșternute se ia cu aprobare la cunoscință.

Nr. 175. Direcțiunea despărțământulu XXI (Năsėudú) prin hârtia dto 1 Novembre a. c. Nr. 26 subșterne spre revisuire protocólu adunării generale dela 4 Octobre a. c., cerendu a se trimite fóia „Transilvania“ la 12 membrii din despărțământu.

Din protocólu se vede:

a) au intratú suma de 30 fl. dela membrii ordinari și 6-fl. dela membrii ajutatori;

b) subcomitetului și cassarului să dă absolutoriu:

c) să facă încă de pe acum pregătiri pentru primirea adunării generale a Asociațiunii din 1893 în Năsăud:

d) proxima adunare a despărțământului se va ține în Rodna;

e) directorul Dr. C. Moisil să dispenseze la cerere dela oficiul de director, mulțemindu-i-se pentru serviciile făcute; în locul devenit vacant să alege Dr. Ioan Popu, vicariu foraneu în Năsăud. (Ex. Nr. 331/1892).

— Cuprinsul protocolului subșternut să ia cu aprobare la cunoștință.

Nr. 176. Cu provocare la ună concludere anterioră alu comitetului, de a se procura pe sēma direcțiunei dela școla civilă de fete cu internatū o cassă wertheimiană, apoi la raportul cassarului Asociațiunei dto 1 Novembre, a. c. din care se vede, că cassa wertheimiană, care o are Asociațiunea, fiindu de totu mică, nu mai corespunde trebuințelor Asociațiunei. (Ex. Nr. 335/1892).

— Se hotărește:

Cassarul se însărcinează a intra în tērgu pentru procurarea unei casse wertheimiane corēspundētore trebuințelor Asociațiunei și a face comitetului propunerī în privința acēsta. Cassa actuală a Asociațiunei se va da apoi spre folosire direcțiunei școlare.

Nr. 177. Cu provocare la raportul cassarului Asociațiunei, a dlui G. Candrea dto 13 Octobre a. c. și pre basa propunerilor cuprinse într'acela, (Ex. Nr. 317/1892),

— se hotărește:

Localul, care a servitū în trecutū ca cancelarie comitetului, luându-i-se acēstă menițiune, să se deie în chirie pe lângă suma anuală de 120 fl.

Sibiiu, d. u. s.

Dr. Ilarionu Pușcariu m. p.

Dr. I. Crișianu m. p.

vice-președinte.

Verificarea acestui procesu verbalu se concrede d-loru: Leontinu Simonescu, Dr. C. Diaconovich și I. G. Popu.

S'a cetitū și verificatū. Sibiiu, în 12 Novembre 1892.

Leontinu Simonescu m. p.

Dr. C. Diaconovich m. p.

I. G. Popu m. p.

Avisu pentru abonenti!

Cu Nrulū acesta alu fōiei încētă abonamentulū d-loru, cari nu sūntū membri ai Asociațiunei. Acei d-ni dar, dorindū a avē fōia și pe viitorū, sūntū invitați a trimite până la finea anului curentū prețulū abonamentului de 3 fl. v. a. (9 franci) la comitetulū Asociațiunei în Sibiiu, strada Morii Nr. 8.

Administrațiunea fōiei „Transilvania“.

Editura Asoc. trans. Redactorū: Z. Boiu. Tiparulū tipogr. archidiec.

Bibl. Univ. Cluj Sibiu